

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Causal Factors Influencing Student Quality in Child Development
Centers under Local Administration Organizations in
The Northeast Region of Thailand

ทิพวรรณ มีบุญ¹ วาโร เฟ่งสวัสดิ์² ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ³ และ วลัณิกา ฉลากบาง⁴
Tippawan Meeboon,¹ Waro Phengsawat,² Tanongsak Koomkhinam³
and Wannika Chalakbang⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น จำนวน 3 แห่ง และระยะที่ 2 การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.36-0.75 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 734 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยายากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ ดังนี้ $\chi^2 = 68.08$ P-value = 0.58 df = 71 $\chi^2 / df = 0.96$ RMSEA = 0.00 GFI = 0.99 AGFI = 0.97 Largest Standardized Residual = 1.98 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R²) ของปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 62

คำสำคัญ : คุณภาพผู้เรียน ; ปัจจัยเชิงสาเหตุ ; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctoral Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,4} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Associate Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the causal factors influencing student quality in child development centers under local administration organizations in the Northeast region of Thailand, and 2) to verify the goodness-of-fit of the hypothesis model of causal factors with the empirical data. The research was divided into 2 phases. The first phase was building a conceptual framework for research by analyzing relevant documents and research, interviewing with 7 experts and studying the three outstanding child development centers. The second phase was verifying the research hypothesis. Data were collected using a 5 point rating scale questionnaire with the discrimination power values ranging between 0.36 and 0.75 and the overall reliability value of 0.98. The sample was local administration organization administrators, directors of education division and heads of child development centers and child care teachers in child development centers under local administration organizations in the Northeast region of Thailand in academic year 2016 totaling 734 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. The LISREL software was employed to analyze the causal relationship model.

The study yielded the following results: 1) The causal factors influencing student quality in child development centers under local administration organizations in the Northeast region of Thailand comprised 5 factors, namely transformational leadership of local administration organization administrators, community participation in educational management, child development center climate, readiness of educational resources, and teaching behavior of child care. 2) The developed model showed a goodness-of-fit with the empirical data with statistics value as follows: $\chi^2 = 68.08$, P-value = 0.58, df = 71, $\chi^2 / df = 0.96$, RMSEA = 0.00, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, largest standardized residual = 1.98. When considering the coefficient of prediction (R²) of the 5 aforementioned causal factors, it was found that they could jointly explain 62 percent of the variance of student quality in child development centers.

Keywords : Student Quality ; Causal Factor ; Child Development Center ; Local Administration Organization

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกในการวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยบนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558) ซึ่งคุณภาพเด็กระดับปฐมวัยตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน เด็กมีพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา และเด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557)

สภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีมาตรฐานด้านปัจจัยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ในขณะที่มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษาดังนั้นจึงต้องเร่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือโอนโรงเรียนทั้งที่ยังไม่มีกองหรือส่วนการศึกษา ขาดระบบการจัดการศึกษาที่ดีทำให้มาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สูงมากนัก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนใหญ่ไม่ทราบบทบาท หน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเองทำให้ท้องถิ่นขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายไม่สามารถเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558)

ปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 8,872 แห่ง (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2557) มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 17,825 คน และมีเด็กเล็ก จำนวน 363,443 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558) และนับวันยังจะมีผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้นจึงจำเป็นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งต้องผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด แต่ทั้งนี้ย่อมอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามการศึกษาของ อรรถกฤษณ์ (2559) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร พฤติกรรมการสอนของครู การบริหารเชิงกลยุทธ์และสุขภาพองค์กร สอดคล้องกับ อมรรรัตน์ เจริญหอม (2558) พบว่า การจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา และวิธีการบริหารส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยให้กับผู้เรียนถือเป็นการวางรากฐานที่ดีในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผู้เรียนจะมีคุณภาพได้นั้นย่อมอาศัยปัจจัยต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์การวิจัย

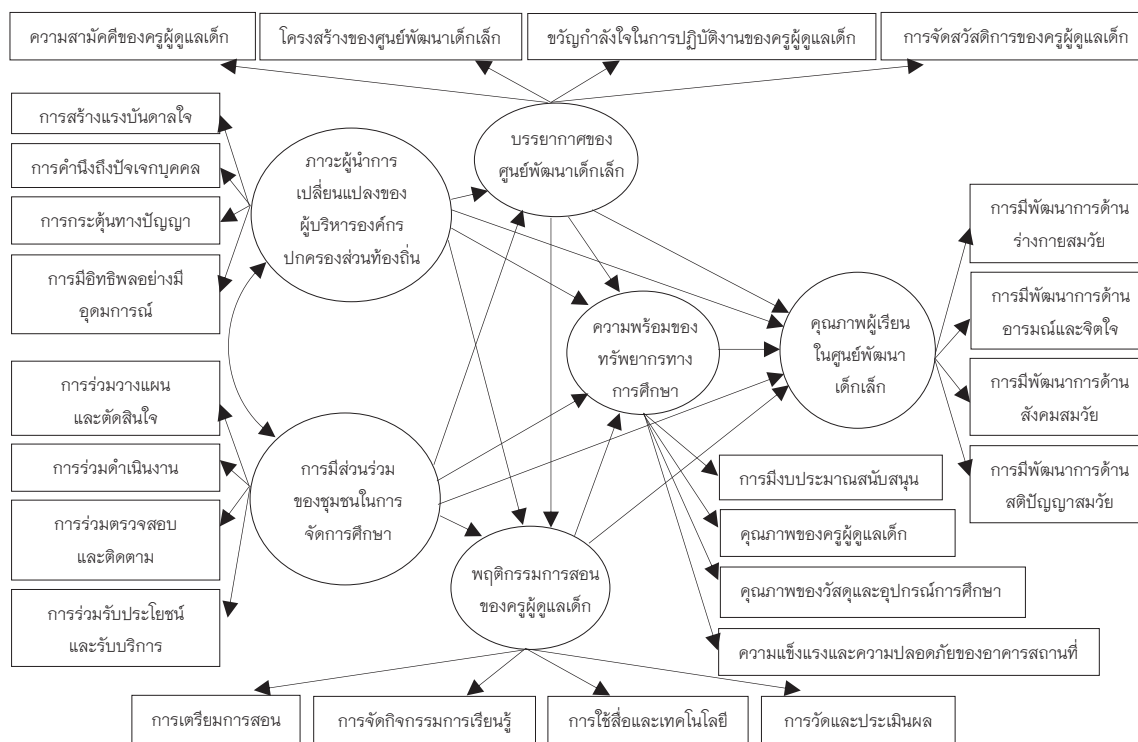
1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย โดยมีตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 3) บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และ 5) พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก และคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย 2) การมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย 3) การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย และ 4) การมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย โดยอาศัยแนวคิดของ นวพร รักขันแสง (2558) ยุวดี แก้วสอน (2558) อมรรรัตน์ เจริญหอม (2558) กานดา เข้มศรี (2559) อรรถกฤษณ์ (2559) พัทธกษัตริย์ แสนโพง (2560) Margaret (2014) Benson, Nduru, Amissah & Amissah (2015) Muthaa (2015) และ Mutindi, Chepngeno & Jeruto (2016) สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย

1) วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และ 3) ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น จำนวน 3 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและปรับร่างโมเดลสมมติฐาน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16,917 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 734 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่นเพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีเนื้อหาที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก และคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระยะที่ 2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 7 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2-7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 3) บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา 5) พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก และ 6) คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และศึกษารณศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น จำนวน 3 แห่ง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ระหว่างปี พ.ศ.2557-2559

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ด้วยตนเองและนำส่งทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืนตั้งแต่เดือนเมษายน - มิถุนายน 2560 จำนวน 734 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา

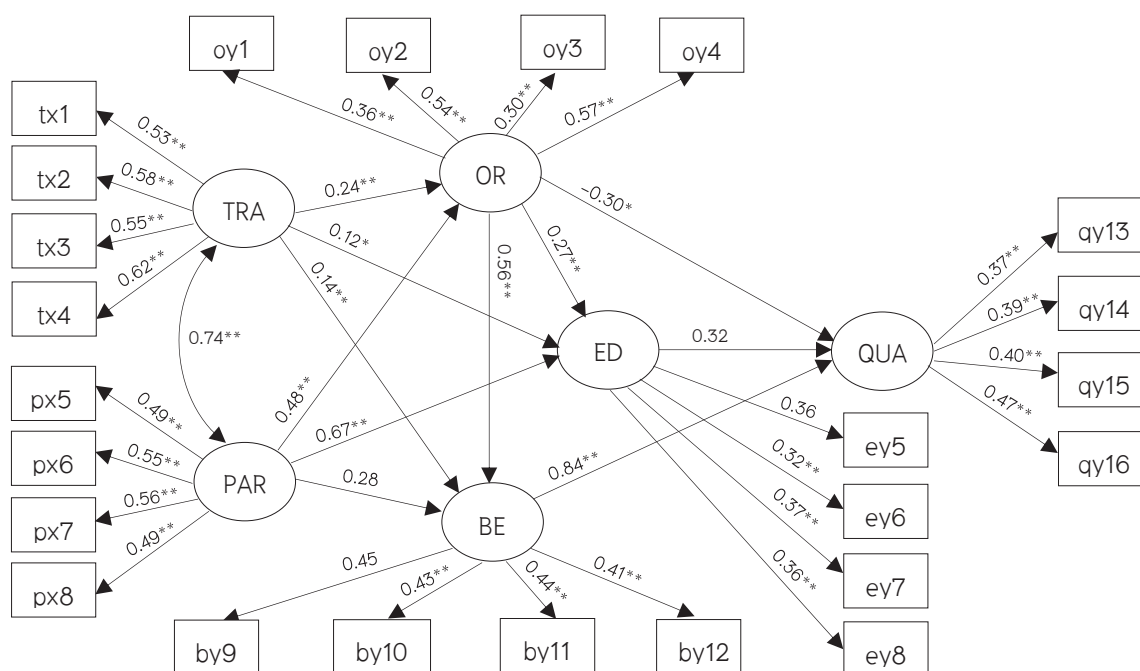
ระยะที่ 2 ศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน เพื่ออธิบายสภาพทั่วไปของตัวแปร ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และศึกษาขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม

และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่นำมาศึกษาต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแปรผล 1 ตัวแปร คือ คุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีตัวแปรสังเกตได้รวมทั้งสิ้น 24 ตัวแปร เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมและในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

2. รูปแบบเชิงสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่า $\chi^2 = 68.08$ P-value = 0.58 df = 71 $\chi^2 / df = 0.96$ RMSEA = 0.00 GFI = 0.99 AGFI = 0.97 และค่า Largest Standardized Residual = 1.98 ดังภาพที่ 2

Chi-square = 68.08, df = 71, P-value = 0.58, RMSEA = 0.00, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, LSR = 1.98

ภาพที่ 2 รูปแบบเชิงสมมติฐานที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (TRA) และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา (PAR)

2. ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (OR) ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา (ED) พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก (BE) และคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (QUA)

3. ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ (tx1) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (tx2) การกระตุ้นทางปัญญา (tx3) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (tx4) การร่วมวางแผนและตัดสินใจ (px5) การร่วมดำเนินงาน (px6) การร่วมตรวจสอบและติดตาม (px7) การร่วมรับประโยชน์และรับบริการ (px8) ความสามัคคีของครูผู้ดูแลเด็ก (oy1) โครงสร้างของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (oy2) ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก (oy3) การจัดสวัสดิการของครูผู้ดูแลเด็ก (oy4) การมีงบประมาณสนับสนุน (ey5) คุณภาพของครูผู้ดูแลเด็ก (ey6) คุณภาพของวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา (ey7) ความแข็งแกร่งและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ (ey8) การเตรียมการสอน (by9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (by10) การใช้สื่อและเทคโนโลยี (by11) การวัดและประเมินผล (by12) การมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย (qy13) การมีพัฒนาการ

ด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย (qy14) การมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย (qy15) และการมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย (qy16)

การตรวจสอบขนาดอิทธิพลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อิทธิพลทางตรง ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.84, 0.32, -0.30, -0.08 และ -0.03 ตามลำดับ อิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.55, 0.55, 0.21 และ -0.02 ตามลำดับ และอิทธิพลรวม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.84, 0.52, 0.30, 0.25 และ 0.13 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R^2) ของปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 62 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวแปรตาม	R^2	อิทธิพล	ตัวแปรต้น														
			TRA			PAR			OR			ED			BE		
			γ	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t	β	SE	t
QUA	0.62	DE	-0.08	0.06	-1.25	-0.03	0.25	-0.14	-0.30	0.12	-2.49*	0.32	0.35	0.90	0.84	0.09	9.58**
		IE	0.21	0.06	3.43**	0.55	0.25	2.23*	0.55	0.12	4.44**	-0.02	0.23	-0.09	-	-	-
		TE	0.13	0.05	2.75**	0.52	0.05	9.85**	0.25	0.04	6.09**	0.30	0.34	0.87	0.84	0.09	9.58**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา บรรยากาศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความพร้อมของทรัพยากรทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก สอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558) ทั้งนี้ เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความใกล้ชิดกับชุมชนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาภายใต้วิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงของผู้นำ สอดคล้องกับ ภัทรกร ปุยสุวรรณ (2557) ที่ได้ทำการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

สถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานภายนอกสามารถส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับประถมวัย ตรงกับผลการวิจัยของ อรัญญา ชนะเพีย (2559) ที่ได้ทำการวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร พฤติกรรมการสอนของครู การบริหารเชิงกลยุทธ์และสุขภาพองค์การส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และ Margaret (2014) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมและประสบการณ์ในการสอนของครูส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน อีกทั้ง Benson, Nduru, Amissah & Amissah (2015) ยังศึกษาพบว่า ครูผู้สอน หลักสูตรทรัพยากร การควบคุมดูแล และตัวผู้เรียนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน รวมถึง Muthaa (2015) ศึกษาพบว่า ผู้ปกครอง และวัสดุการเรียนการสอนส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

2. รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = 68.08$, P-value = 0.58 df = 71, $\chi^2 / df = 0.96$, RMSEA = 0.00, GFI = 0.99, AGFI = 0.97 และค่า Largest Standardized Residual = 1.98 และผลการวิเคราะห์เส้นทางการไหล พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้ดูแลเด็กมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ อรัญญา ชนะเพีย (2559) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.18 และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.55 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรพร ปุยสุวรรณ (2557) ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความสัมพันธ์ทางตรงระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมถึงมีความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างบรรยากาศองค์การและการสร้างภาคีเครือข่ายเมื่อพิจารณา รูปแบบของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 62 สรุปได้ว่า ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรัญญา ชนะเพีย (2559) ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบ

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนได้ร้อยละ 62

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้ดูแลเด็กควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่เสริมสร้างความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด

2. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่ เช่น การเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาแล้วในงานวิจัยนี้ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น กระบวนการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และวัฒนธรรมองค์การของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ด้วยวิธีวิจัยแบบอื่น เช่น การวิจัยแบบมีส่วนร่วม การวิจัยและพัฒนา หรือการวิจัยทฤษฎีฐานราก เพื่อการศึกษาในเชิงลึกเนื่องจากบริบทของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบยืนยันในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). *โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2559, จาก : <http://dusitcenter.dusit.ac.th>.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2557). *โครงการศึกษาการจัดทำสถานการณ์และสำรวจข้อมูลการใช้มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กานดา เข้มศรี. (2559). *แนวทางพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ ตำบลคลองขลุง อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นพพร รักขันแสง. (2558). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พิทักษ์เขตต์ แสนโง. (2560). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นที่ส่งผลต่อมาตรฐานการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ด้านผลผลิตทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภัทรกร ปุยสุวรรณ. (2557). *แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุวดี แก้วสอน. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2557). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2559, จาก : <https://www.thaihealth.or.th>.
- อมรรัตน์ เชิงหอม. (2558). *การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรัญญา ชนะเพีย. (2559). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 5(3), 50-58.
- Benson, E., Nduru, K. Amissah & Amissah, E.K. (2015). Factors affecting the quality of students' research work : Exploring the perception of students. *International Journal of Education, Learning and Development*, 3(6), 54-67.
- Margaret, C. C. (2014). *An exploration of how the beliefs and self-perceptions of early childhood teachers influence their classroom practice* (Unpublished doctoral dissertation). Sheffield : University of Sheffield.
- Muthaa, G. (2015). Factors affecting implementation of early childhood development education in public centres in Imenti South District, Kenya. *British Journal of Education, Society & Behavioural Science*, 7(4), 267-272.
- Mutindi, K. Z., Chepngeno, K. R. & Jeruto, B. (2016). Teacher factors affecting the implementation of early childhood development education in Kericho Municipality, Kericho County. *Journal of Education and Practice*, 7(15), 155-160.

Translated Thai References

- Chanaphia, A. (2016). A causal relationship model of administrative factors affecting quality of students in schools under Offices of Primary Education Service Areas in the Northeast Region of Thailand. *Nakhon Phanom University Journal*, 5(3), 50-58. [in Thai]
- Choeng-hom, A. (2015). *Development of a primary school administration model which affects the quality of students* (Unpublished doctoral dissertation). Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand. [in Thai]

- Department of Child and Youth Affairs. (2014). *Project on study in producing about the situation of and conducting a survey on the use of standards for the National Child Development Center*. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security. [in Thai]
- Department of Local Administration. (2015). *Academic Collaboration Project between Department of Local Administration and Suan Dusit Rajabhat University*. Retrieved December 2019, from <http://dusitcenter.dusit.ac.th>. [in Thai]
- Kaewson, Y. (2015). *Transformational leadership of school administrators affecting students' quality according to basic education standards* (Unpublished master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand. [in Thai]
- Khemsorn, K. (2016). *Development guidelines of the students' quality of Khlongkhlongratrangsang School, Khlongkhlong sub-district, Khlongkhlong district, Kamphaeng Phet Province* (Unpublished master's thesis). Kamphaeng Phet Rajabhat University, Kamphaeng Phet, Thailand. [in Thai]
- Puisuwan, P. (2014). *Guidelines for participation in school management of parent-teacher association appropriate to Thai society* (Unpublished doctoral dissertation). Silpakorn University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Office of Health Promotion Fund. (2014). *Implementation Undertaken by the Early Childhood Development Centers*. Retrieved December 2016, from <https://www.thaihealth.or.th>. [in Thai]
- Rugkhunsang, N. (2015). *Proposed policy for educational management of the model early childhood center, Chaiyaphum province* (Unpublished doctoral dissertation). Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Saenphong, P. (2017). *School-based management for local development (SBMLD) affecting standards of basic education management of educational institutions in the aspects of educational productivity under Office of Nakhon Pathom municipality education* (Unpublished master's thesis). Nakhon Pathom Rajabhat University. Nakhon Pathom, Thailand. [in Thai]